

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**De Confessionibus Ritè ac fructuosè excipiendis Doctrinas
tam generales, quàm speciales ad varios Hominum Status
accomodatas complectens**

Lohner, Tobias

Dilingæ, 1679

Cap. XIII. Quid in Scrupulosorum Confessione sit observandum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-49251](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-49251)

unctione, si quidem more Christiano vixerit, muniendum videri.

Qu. 8. Qualis penitentia eiusmodi Personis imponi debeat?

Res. 1. si legere nōrint, posse illis scripto imponi talē penitentiam, qualis aliis ejusdem conditionis Penitentibus præscribi solet. *Resp. 2.* Si non sciant, aut ob cæcitatem non possint legere, tum per Rosarij granā, aut digitorum numerum quantitas penitentia, seu numerus Dominicarum Orationum & Angelicarum Salutationum præscribi potest. *Resp. 3.* Si à natiuitate muti & surdi fuerint, ideòque nullam orationem nōsse credantur, tunc saltem Confessarius signum crucis formando, & pectus percutiēdo ad dolorem excitare, & hæc ipsa opera pro penitentia imponere potest, cum juxta probabilem sententiam non requiratur ad satisfactionem Sacramentalem, ut ex intentione complendi Sacramentum peragatur.

§. I.

Quid in Scrupulosorum Confessione sit observandum?

Qu. 1. Quid sit Scrupulus? *Resp.* Layman. l. 1. tr. 1. c. 6. eum nihil aliud esse, quàm imprudentem & irrationabilem motum, nullā vel admodum levi ratione subnixum. Vocatur autem scrupulus ob similitudinem cum lapillo parvo, qui scrupulus vocatur; ut enim hic calceo inclusus pedem excruciat ambulantis, sic hominum piorum conscientia inhaeret suspicio & anxietas de peccato commisso, eamque non modicè lanciat, lancinatque. Differt autem scrupulus ab erronea conscientia, quia hæc per iudicium falsum uni parti adhæret, non item scrupulus, utpote qui inter duas partes contradictorias, velut inter sacrum & saxum constitutus gemit.

Qu. 2. Quomodo Confessarius conscientias scrupulosas cognoscere queat? *Resp.* ex sequentibus indiciis. 1. *Ex irrationabili formidine:* si videlicet quis seipsum interrogans, quæ sit causa anxietatis, nullum argumentum inueniat. Ita Bonnac. to. 2. d. 4. q. 4. pu. 8. 2. *Ex iudicio Confessarii, vel alterius viri docti,* qui iudicat aliquem esse scrupulosum. 3. *Ex modo confitendi:* si scilicet assidue hæsitando dubiè & perturbatè confiteatur. 4. *Ex modo orandi:* si videlicet anxie preca-

preatur, semper subsistit, eadem repetit. 5. *Ex pertinacia proprii iudicii*: si nempe Confessarius, aliisque viris doctis factum excusantibus non credit, & in omni re evidentem demonstrationem quaerit. 6. *Ex assiduis reflexionibus super suas actiones institutis*: hæ enim reflexiones, si cum anxietate, & timore peccati admissi fiant, manifestè conscientiam scrupulosam arguunt. 7. *Ex crebra dubitatione*: si scilicet etiam in rebus claris alios semper consulere cupit.

Qu. 3. *Quomodo se Confessarius erga scrupulosos in genere gerere debeat?* Resp. eum sequentes doctrinas observare debere.

1. Ordinariè studeat fovere & amare scrupulosum, & suavis verbis animare: ita enim S. Paulus Gal. 6. suavitè dicit: *Fratres, & si praoccupatus fuerit homo in aliquo delicto (vel tentatione) vos, qui spirituales estis, huiusmodi instruite in spiritu lenitatis, considerans teipsum, ne & tu tenteris.* Subindò tamen oportebit etiam durius agere, vel simulare saltem austeritatem, maximè, si iudicij sui nimis tenax, & in aliis rebus laxus deprehendatur. 2. Gerat se erga talem hominem instar alicujus Apollinis Delphici autoritativè & resolutè respondendo sine ulla hæsitacione, nec suæ responsionis ullam afferat rationem. Dicat ergo illi clarè: *Nihil hoc, mittas ista securus, ne repetas, hoc facito, ego rationem reddam.* 3. Agrè illi aditum præbeat ad suos scrupulos & dubia proponenda, & si importunè urgeat, etiam verbis appositis absterreat, & penitus excludat. 4. Dubitationes illius semper in meliorem partem interpretetur; id enim fieri posse ex c. estote de regulis juris colligitur. 5. Media utilia ad scrupulos vitandos suggerat, è contrariis verò inutilia prohibeat, quæ utraque in sequenti quaestione assignabuntur. 6. Offerat illi regulas aliquas, quibus deinceps inniti, & sequè à scrupulis liberare queat. Quales itidem paulò post suggerentur. 7. Evertat fundamenta falsa & inania, quibus innititur scrupulosus, suosque scrupulos foveat, ac tuetur; quænam autem sint illa fundamenta, ex infra dicendis apparebit. 8. Prescribat illi certas formulas ac modos, quos in oratione, aliisque suis actionibus observare debet.

Qu. 4. *Quanam sint illa media utilia, qua Confessarius scrupuloso suggerere debet?* Resp. sequentia. 1. *Oratio ieiunio, aliisque bonis operibus eum in finem oblati coniuncta*: quod remedium

diū meritò Cajetanus divinū vocat: nam scrupulosus sicuti similis est Evangelico Lunatico in hoc, quòd, sicut ille modò in aquā, modò in ignem projiciebatur, ita ipse ab una cogitatione in aliam miserè jactetur; ita in hoc quoque cum eodem convenit, quòd difficulter per aliud medium, quàm per orationem curetur. 2. *Contemptus scrupulorum, & interdum operatio contra illos*: sicut enim, qui lignum distortum rectum facere cupit, illud in contrariam partem flectit; ita qui distortam per scrupulos conscientiam habet, in contrarium se inclinare debet, uti sapienter S. Ignatius in 5. not. pro scrupulis advertit. 3. *Obedientia*: quā scrupulosus instar Pueri se iudicio prudentis & docti viri submittat. Ita S. Bernardus Sacerdotem, qui ob scrupulos factum facere non audebat, curavit. Sed & S. Climacus grad. 3. narrat, hoc medio Monachum, qui viginti annis blasphemix spiritu tentabatur, & jeuniis, vigiliisque incassum se liberare à scrupulis conatus fuerat, liberavit, dum Seniori dicenti: *Super collum meum sit hoc peccatum: tu illud succipende*: obedivit. 4. *Humilitas*, quā suum iudicium spernat, & ab aliis consilium requirat; quòd medium S. Augustinus epist. 250. suavit: uti & mortuus ille, qui, ut S. Antoninus i. p. sum. tit. 3. c. 20. narrat, alteri apparenti consilium adversus scrupulos petenti dixit: *Consule bonos, prudentesque viros, & acquiesce eis*. 5. *Otii fuga*, ut honesta semper occupatione distento scrupulis attendere non vacet. 6. *Recta de divina bonitate opinio*: quemadmodum S. David ps. 72. suavit dicens: *Sentite de Domino in bonitate*: quòd profectò non facit, qui DEVM tam durum ac rigidum sibi fingit, ut bonæ voluntatis hominibus peccata imputare tam severè, pœnāsque tam graves decernere velit.

Qu. 5. *Quenam sint media inutilia, quæ Confessarius scrupuloso prohibere debet?* Resp. sequentia. 1. *Frequens consilii petitio & recursus ad Confessarium*: nam, ut prudenter advertit Crombezius l. 1. de perfect. c. 13. hæc ægri-tudo est scabiei prurienti & mordicanti similis, cujus affricatio voluptatem quidem parit non modicam, sed morbum usque ad eò non faciat, ut potiùs eum recrudescere faciat, non sine magno periculo inflammationis admodum perniciosæ, & dolorem, pœnitudinẽmque improbæ voluptatis relinquit. 2. *Assidua super scrupulum suum reflexio*: ex qua sanè non alius fructus refer-

referunt, quàm ut magis, magisque semper intricetur, quem-
admodum avis in laqueos incidens hoc magis se implicat,
quò magis extricare se conatur. 3. *Confessionis repetitio*: de
qua idem, quod de duobus prioribus mediis sentiendum. 4.
Confessariorum crebra mutatio: quâ fit, ut non minùs diffici-
lis fiat curatio, quàm illius infirmi, qui, ubi Medicum amara,
sibi que ingrata remedia præscribere advertit, ad alium le-
viora; ut sperat, gratiora que præscripturum accedit. 5. *So-
rietatis & consuetudo agendi cum scrupulosis*: hoc modo eni-
m cæcus cæcum ducere conatur, ambo in foveam cadunt.
6. *Librorum rigidiorum lectio*: per hos enim directè oleum
subministratur, quo scrupuli non alantur duntaxat, sed magis
etiam, magisque semper invalescant.

Qu. 6. *Quas regulas Confessarius Scrupuloso offerre debeat,
ut iisdem se dirigere queat?* Resp. sequentes non parùm illi pro-
futuras. 1. Nec DEUS, nec Ecclesia suis præceptis intendi
quempiam obligare ad id, quod ei vix est possibile: in lege
autem nova moraliter impossibile habendum est non mo-
dò, quod absolutè fieri nequit, sed etiam illud, quod nimiam
difficultatem involuit, ut rectè Reginaldus l. 13. c. 12. ad-
vertit. 2. Non censendus est Legislatorem offendere, qui
secundùm illius mentem agit, etiamsi non agat secundùm
verba Legis ab eo lata; aut eam in benigniore potiùs sensu,
quàm duriore interpretatur, uti idem Author l. c. discurtit.
3. In dubiis vita & communis sensus proborum hominum
meritò potest pro regulâ vivendi adhiberi: unde quod illi
absque formidine peccati agunt, scrupulosus non tantùm po-
test, sed etiam debet interdum sequi, ut Laym. l. 1. tr. 1. c. 6.
docet. 4. In iis, quæ ideo mala sunt, quia prohibita jure hu-
mano, excusat consuetudo rationalis, & legitimè præscri-
pta; imò rationalis tantùm, & scienter tolerata, Legislato-
re non reclamante, cum possit. Ita communis. 5. Præcepta
affirmativa & positiva non secundùm rigorem, sed Epikiam
interpretanda sunt, uti Silvester, Azor, & alii apud Layman-
sentiant. 6. In quovis casu is, qui omittit facere, quod lex
proponit, excusari potest à mortali, si bona fide & absq; con-
temptu, justa de causa existimet, se non peccare mortaliter eâ
omissione; nullo modo omissurus, si peccatum esse putaret,
ut meritò Paludan. Silv. Cajet. Navarr. docent.

Qu. 7.

Qu. 7. *Quenam sint illa fundamenta Scrupulorum, quae Confessarius evertere debet, & quomodo id praeſtare poſſit?* Reſp. ſequentia ferè ab Authoribus offerri. Primum à S. Gregorio mutuatur, alicubi dicente, bonarum mentium eſt, ibi etiam culpam agnoſcere, ubi non eſt. Hoc fundamentum ut evertat Confessarius, oſtendat ei ex Navarro, eſſe quidem hoc ſignum bonarum mentium, ſed non perinde etiam bonum eſſe ſignum; ſicut albugo veteri vino innatans, ſignum quidem eſt boni vini, non tamen eſt bonum vinum. Deinde verò etiam ipſi ſignificet, non eum eſſe ſententiæ illius ſenſum, quem ipſi ſibi fingunt, ſed hunc potiùs, quòd bonarum mentium ſit, tempeſtivè prævidere culpam, antequam committatur, ejuſque occaſiones ſedulò vitare. Alterum fundamentum ex regula à S. Ignatio pro electione faciendâ præſcripta deſumunt, quâ jubet S. Pater, ut electurus apud ſe conſideret, quid in morte à ſe electum vellet. Unde inferunt: atqui ego ſi morti proximus forem, non auderem cum hoc ſcrupulo mori &c. Ad hoc fundamentum evertendum ſignificet illi, quòd, ut rectè Cordubeniſis & alij advertunt, in illo articulo optimè etiam facturus eſſet, ſi ſcrupulum ſuum contemneret, ſeq̃, cum magna fiducia in finè divinæ bonitatis projiceret. Præterea verò multa eſſe, quæ in illo articulo facere quis tenetur, ad quæ tamen extra articulum illum non obligatur; hinc in illo caſu diſponere de domo ſua, Sacramentum Eucharistiæ ſumere, & juxta multos etiam contritionem perfectam elicere tenetur, quæ tamen extra articulum ſine peccato omittere poteſt. Tertium fundamentum ex noto illo Siracidiſ c. 3. effato petunt: Qui amat periculum, peribit in illo. Sed & hoc fundamentum facilè evertet Confessarius, ſi oſtendat, non eſſe periculum labendi in peccatum, ſi quis regulas à doctis, prudentibus, & religioſis viris traditas ſequatur, ſuumque illorum judicio ex ſincero humilitatis & obedientiæ ſtudio ſubmittat, ut rectè Reginaldus l. 13. c. 12. num. 124. advertit.

Qu. 8. *Quomodo in ſpecie cum iis, qui de peccatis iam in prioribus aliqua confessione explicatis anguntur, timèntque, ne ea ſua explicarint, agendum ſit?* Reſp. ſequentes doctrinas & induſtrias ei obſervandas eſſe. 1. Seriò illis prohibeat omnem confessionem generalem illorum peccatorum; imò & obli-

vionem

tionem eorundem omnimodam imperet, etiamsi non meminissent, se illa fuisse confessos; nam non meminisse, non est rationabilis causa dubitandi, ut doctissimi Theologi sentiunt, cum nec aliorum nostrorum factorum omnium semper meminimus. 2. Ostendat illis, quam securè possint omittere talium peccatorum confessionem; cum imprimis Authores probatissimi, in specie verò Laym. Navarr. Medina, Saa, Henriquez, Coninck, doceant, id facere eos posse, & debere. Deinde verò dubium in conscientia scrupulosa apud alios sit moralis certitudo. Et tandem, etiamsi aliqua non esset confessus, non teneatur cum tanto suo damno omnimodam confessionis integritatem procurare, utpote à qua minores sæpe difficultates excusant, uti Coninck 2. 2. p. 2. d. 7. n. 68: cum aliis notat. 3. Suadeat illis, ut consilium S. Bernardi in s. de SS. Petro & Paulo datum sequantur, dum ait: ad Dominum conversos non nimium cruciet præteritorum peccatorum conscientia, sed tantum humiliet vos, sicut & ipsum Paulum. Quod idem alii SS. PP. & Ascetæ confirmant, dum suadent, ut omnium, quæ retrò sunt, cum S. Paulo obliviscentes, ad anteriora nos convertamus, & ex præteritis peccatis triplicem hunc fructum, scilicet ruborem (seu humiliationem & vilipensionem nostri) dolorem, & fervorem, quo præteritas negligentias resarcire, & tempus elapsum, malèque impensum quasi redimere quisque studeat, retineamus.

Qu. 9. *Quomodo cum in agere debeat Confessarius, qui perpetuò riment, ne confessiones suas ordinarias ritè non instituant, & peccata sua satis non explicent?* Resp. sequentia documenta ei ad hunc finem servitura. 1. Hortetur eos, ut sibi persuadeant, Christum Dominum instituisse hoc Sacramentum non pro carnificina, sed solatio Peccatorum, atque adeò ad usum illius non requiri summam diligentiam, sed mediocrem sufficere; hinc ea duntaxat Scrupulosum confiteri debere, quæ manifestè cognoscit esse peccata, uti Vasq. d. 62. c. 2. Laym. l. 1. tr. 1. c. 6. n. 2. Sanch. l. 1. mor. c. 10. n. 82. Azor & alii docent; imò Tannerus ea tantum vult confiteri ipsum, quæ se fecisse, jurare possit. 2. Si dubitare se dicant, an hanc vel illam culpam expresserint, non facilè credat illis, sed interdum, si aliam materiam præter scrupulos non afferant, eosdem sine absolutione ad Communionem dimittat, ut hanc ratione

Instr. V,

N

tione

tione discant pluris facere obedientiam, quam suas stolidas observationes. 3. Suadet nonnemo, ut jubeat ejusmodi Penitentes sua peccata scripto explicare. Quod si autem se determinare non possint, quid scribendum sit, prudens Confessarius interdicit eis omne examen, jubeatque solum ad interrogata respondere; quâ ratione P. Simon Felix doctissimus Theologus testatur, multos ad desperationem usque anxios liberatos esse. 4. Moneat illos, ut non nimis angantur, si, ubi conscientiam suam discussissent, vix ullum peccatum memoriae occurrat, sed potius meminerit, conscientiam prudenti Pædagogo similem esse, qui, licet interdum minora delicta dissimulet, nullum tamen eorum, quæ graviora sunt, & majus damnum creare possunt, incorrectum dimittit. Noverint quoque, ejusmodi cæcitate spirituales ad probationem à DEO immitti, sicut olim cæcitate corporale ob similem finem Tobiaë seniori immisit; dent ergo operam, ut cum eodem Sancto patienter eam supportent, sicque efficiant, ut de ipsis quoque dici possit, quod de Tobia S. Scriptura his verbis meminit: *Non est contristatus, quod plaga cæcitate obvenit ei.*

Qu. 10. *Quomodo agere debeat Confessarius cum illis, qui variis tentationibus vexati, immoderate timent, ne assensum prabuerint, aut morose delectati sint, sicque mortiferum peccatum admiserint?* R. 1. & ante omnia significet illis, quod Suar. Valq. Granad. Azor, Layman & alii docent, ac suadent, nimirum ut Scrupulosus nunquam credat, se mortaliter peccasse, nisi certò & evidenter sciat, imò etiam jurare queat, se lethiferum peccatum admisisse; cui sententiæ tantò firmitus adherere potest, quantò graviora sunt fundamenta, quæ eam probabilem atque securam esse persuadent: nam inprimis tanta est peccati mortalis malitia, ut vigilem latere non possit; nec, ut Richardus de S. Victore ait, committi queat sine gravi corruptione sui, sine gravi læsione Proximi, sine magno contemptu DEI; quis ergo credat, tantum damnum, tantamque læsionem mox corrigi, & omnia restitui in integrum? DEUM statim super omnia amari, qui antea vilissimæ rei postpositus, & insuper habitus fuit? P. Jacobus Alvarez certè p. 3. l. 1. c. 12. §. 5. ait, consensum in tale peccatum tam impium esse, ut, si quis statim post factum dubitet, an deliberatè

consen-

consenserit, vel facti statim pœniteat, probabiliter judicare possit, se non consensisse, cum non soleat animus à DEO averfus tam subito ad DEVM converti. Deinde, cum malitia mortalis formaliter in mala voluntate consistat, ipse autem timor peccati, quo assiduò vexantur scrupulosi, satis arguat ipsos bonam voluntatem habere, meritò ex hoc etiam capite timorem peccati admissi deponere possunt; maximè, cum ipsa etiam anxia formido sufficientem libertatem non minùs, ac aliæ passiones, tollere soleat. & præterea etiam experientia doceat, Scrupulosos in gravissimis etiam tentationibus in peccatum mortale non consensisse, atque adedò credibile sit, DEVM in obscuris tentationibus eos non dereliquisse, qui in multis gravioribus & manifestis periculis adfuit. Et tandem illud etiam accedit, quòd dubia de Proximo nobis occurrentia in meliorem partem interpretari debeamus: cur ergo non idem quoque privilegium in suum favorem & commodum usurpare Scrupulosus queat? 2. Suggestat eis doctrinam à S. Henrico Susone propositam, qui, cum priùs de hac materia loquens dixisset: *Vel una tantùm vana complacentia suiipsius hominem in DEI oculis deformiorem reddere possit, quàm vel mille, licet pessima, tales incidentia, subdit: Verumtamen latet in isto occulta quadam pressura, qua est subtilissimus quidam & acutissimus funis, qui hic contingere possit; & hac est, quando homini prava aliqua cogitatio incidit, & ipse fortassis cum delectatione ei intendit, atque suiipsius oblitus non ita celeriter se avertit; & tunc putat, se cum voluntate & deliberatione illi intendisse, & seipso neglecto peccasse mortaliter. Sed absit, ut hoc ita credamus; concurs namque multorum etiam Sanctorum sententia est, rationem sæpe per importunas incidentias in delectationem per venire, idque satis bonâ morâ, & longo tempore, antequam ratio suiipsius per maturam deliberationem plenè compos fiat, & tunc ea recipere, vel aversari, peccatum admittere, vel respuere potest. Quod cum ita sit, nequam in talibus peccatum mortale homines boni metuere debent, si sana atque Catholica doctrina fidem adhibere volent. Augustinus namque adedò voluntarium peccatum esse dicit, ut, si voluntarium non est, peccatum nullo modo sit habendum. Hucusque Suso sapienter & solidè. 3. Narret ipsdem, quod Christus olim S. Catharinæ Senensi dixit, teste Surio. 20. April.*

dum eandem turpissimas phantasias & Spectacula à Dæmoni-
bus objecta intueri coactam, & ne iisdem delectata fuerit, ti-
mentem visitavit, & dum illa quæreret: Eho, mi dulcissime
Sponse, ubi eras, quando me tam fœdæ cogitationes vexa-
bant? respondentem audivit: in corde tuo Spectator aderam,
& ne talia phantasmata tibi placerent, meâ præsentia effi-
ciebam. Sed & id, quod S. Birgittæ similibus tentationibus
vexatæ quondam dixit, narrâsse proderit: Hæc, inquiebat,
vera est iustitia, ut, sicut prius delectabar in vanitatibus
mundi contra voluntatem meam, ita nunc tibi molestæ sint
variæ, perversæque cogitationes contra voluntatem tuam.
Veruntamen time iudicium meum moderatè & cum discre-
tione, firmiter semper confidens in me DEO tuo. Certissimè
enim scire debes, malas cogitationes, quibus mens reluctat-
ur, & detestatur, esse purgationem atque coronam, uti fulius
Alphonsus Rodriq. p. 1. tr. 8. c. 29. refert.

Qu. 11. *Quomodo cum iis agendum sit, qui ob peccata gravia
commissa perpetuò timent, ne defectu competentis satisfactionis
iacturam beatitudinis pati cogantur?* R. In primis tali homini
magnitudinè misericordiæ divinæ tū aptis ex S. Scriptura sen-
tentiis, tum exemplis illustribus S. Mariæ Magdalenæ, La-
tronis boni, SS. Petri & Augustini, aliorumque plurium de-
monstret. 2. Pariter ostendat, quam grata sit DEO fiducia
de bonitate ac misericordia illius concepta; & è contrario
quantopere diffidentia ac desperatio eidem displiceat. Ad
priorem partem demonstrandam servire illi poterit id, quod
olim Christus S. Gertrudi dixit, teste Blofio c. 11. monil. Spir.
*Fiducia illa; inquiebat, quam homo in me solo collocat, credendæ,
scire, posse, & velle me ipsum iurare fiducialiter in omnibus, cor
mihî transfigit, ut non possim non ei gratificari, & manus porri-
gere ob gustum, quem ex eo, quòd totus à me pendet, sentio.* Pro
posteriori parte serviet memorabilis illa S. Augustini senten-
tia, dum c. 22. manual. ait: *Qui de venia peccatorum desperat,
negat DEVM esse misericordem. Magnam iniuriam DEO facit,
qui de eius misericordia desperat.* 3. Significet illi pro solat-
io, quod S. Catharina Senensis in quadam Epistola dixit: *Si
omnia peccata simul in uno homine coacervata essent, non debe-
rent eum impedire, quò minus fructum Sanguinis Filii DEI in se
reciperet, modo vera fides & spes misericordia DEI in eo reman-*
neret.

neret. Cùm peccatum solummodo in mala, peruersaque voluntate situm sit, homo videns bonam voluntatem sibi concessam esse, debet omni confusione Spiritus abiecta perseverare in sanctis operibus & exercitiis, ambulareque in lumine gratia, quam invenit in se absconditam in munere DEI, qui bonam voluntatem in se conservat. Debet Diabolo confusionem vel desperationem suggerenti respondere: si gratia DEI in me non esset, etiam bona voluntas non esset, & ego pravas suggestiones tuas sequerer. Iam verò confido in Domino meo IESU Christo, qui me semper intuebitur, ac salvū faciet propter immensam misericordiam suam. 4. Non parùm etiam conducet, si consolatoria illa Blosij c. 8. instit. spirit. sententia ei proponatur: Præstat, inquit, omnino post peccatum admissum mox reverti, quàm diu in peccato discutendo occupari. detinerique; neque enim contracta dissimilitudo meliùs, quam in DEO deponetur. Revera cùm DEVS sit fons infinita misericordie, non potest non succurrere, & ignoscere ei, qui ipsum humiliter & confidenter invocat, etiamsi is peccata totius mundi commississet. Fasciculus ligni in ignem ingentem coniectus non tam repente incenditur, quàm paratus est DEVS veniam dare pro peccatis suis verè dolenti. Inter bonitatem DEI, & peccatorem penitentem nullum prorsus medium est. Et in Specul. c. 9. idem confirmans ait: Sancti Patres affirmant, eum, qui DEI erga se iustitiam perinde ut misericordiam ad aeternam eiusdem Domini sui gloriam exosculatur, ac diligit, tam faciliè peccatorum suorum omnium & penarum illis debitaram plenam veniam obtinere, quàm faciliè una aqua guttula in ardenti fornace consumitur. 5. Denique suadeat, ut illius Ascetæ sequatur exemplum, cui cùm Dæmon suggereret, ipsum damnatum esse, bene est, respondit, cùm ergo DEUM velut summum Benefactorem meum in altera vita laudare & amare ampliùs non possim, in hac saltem pro viribus amabo & laudabo, ut hac ratione pro infinitis beneficiis aliquatenus saltem gratum me ostendam. Quo dicto mox omnis tentatio Dæmonis evanuit.

Qu. 12. Quomodo cum iis agere debeat Confessarius, qui ob quotidiana, leviâque peccata nimium anguntur? Resp. 1. Sapientissimam illam, solatiique spiritualis plenissimam sententiam Blosij illis proponat, qui c. 8. instit. spirit. sic ait: Asceta propter defectus, quos nulla ratione in se devincere potest,

non perturbetur, sed DEO se resignans reputet illos veluti fructum esse, quo conspersus ager anima sua uberiores fructum affert. DEVS enim naves aliquos spirituales, & modicum quid reprehensibile etiam in charissimis Electis suis saepe relinquit, qui ut plurimum ad iram & vehementiam proniores sunt, vel primorum motuum molestia longo tempore fatigantur, ut sibi & aliis cogniti humiliantur, indeque gratia, quam à Domino acceperunt, velut ignis sub cinere occultetur, ac melius conservetur. Sæpenumero accidit, ut hi, qui irresignati sunt, & grandes in oculis suis, viriliter in se primos motus compescant, & fortius adversa quaque extrinsecus perferant, quam humiles & verè resignati DEI Amici. Isti enim secundum inferiorem hominem tranquilli in adversis permanent, sed secundum sensualitatem plerumque turbantur, atque penas exhorrent. Igitur Asceta roget Christum, ut non omnem suam imperfectionem suppleat. Si longanimis fuerit, tandem ab ipso Christo istud intus audire merebitur: Gratias tibi ago, Fili, quod defectus tuos ad finem usque patienter tolerando, mecum crucem meam portaveris. 2. B. Aloysij exemplum proponat, qui, ut in vita ejus legitur, si quid se deliquisse cognoscebat, non nimiam tristitiam contraherebat animum, sed semet ad preces Domini proijciens, seque confessione expiaturum peccatum decernens, animoque dolens acquiescebat. Dicere item solebat, nimium de levibus erratis affigi, indicium esse Hominis semet ignorantis, qui enim se nôrit, non posse esse nescium, hortum suum tribulorum ac spinarum suapte sponte feracem esse. 3. Præcipiat illis, ut totum caput l. 3. c. 57. ex lib. de imit. Christi legant, sed illa præcipue verba sibi à Christo dicta existiment: Anima quior esto, & ad maiorem sustentiam accingere. Non est totum frustratum, sed te sapius percipis tribulatum, & graviter tentatum. Homo es, & non DEVS: caro es, & non Angelus. Quomodo tu posses semper in eodem statu permanere, quando hoc defuit Angelo in celo, & primo Homini in Paradiso? ego sum, qui moerentes erigo sospitate, & suam cognoscentes infirmitatem ad meam proveho divinitatem. 4. Revocet eis in memoriam, etiam sanctissimas quasque Personas olim in terris viventes variis ejusmodi peccatis fuisse obnoxias, id quod pulchre S. Gregorius in illa verba Job: Obtenebrentur stella eius caligine: indicat, dum sic loquitur: Stella huius noctis caligine obtene-

obtenebrantur, quando & hi, qui magnis virtutibus splendent, adhuc de obscuritate culpæ aliquid sustinentes retinent, ut, etsi iam magna vitæ claritate luceant, tamen adhuc noctis reliquias volentes trahant. Quâ ob causam verò ejusmodi defectus Deus relinquat, clarè olim alicui Personæ devotæ indicavit, dum de defectibus S. Gertrudis loquens eidem dixit: *Electa huius mea, qui videntur defectus, in se plus vocari possent anima profectus. Nam gratiarum abundantiam, quam in ea continuè operor, vix humana posset fragilitas à vento inanis gloria tueri, nisi virtutes eius cognitioni sub defectibus absconderentur. Nam quomodo ager, quando fuerit simo pinguiori impinguatus, eò quoque ditiozem necesse est, reddat segetem; ita hac quoque, ex cognitione suæ infirmitatis, abundantiozem mihi refert fructum gratiarum actionis. Eam ob rem quoque pro singulis defectibus, unde se adeò humiliat, singula ei largitus sum dona, huiusmodi videlicet, quibus in oculis meis omnem valeat imperfectionem abolere. Nihilominus tempore opportuno, cum omnes defectus ei mutavero in virtutes, ut splendidum lumen anima eius fulgebit.* 5. Ostendat illis, quemadmodum Mater aliqua Filiolo infirmitate laboranti, si fortè cadat, potiùs compatitur, & ad eundem elevandum accurrit; ita DEVM Amicis suis & Filijs ex fragilitate in peccatum leve cadentibus non tam graviter indignari, quàm compati, & ad surgendum offerre auxilia. 6. Moneat illos, ut, sicut equi, dum cespitant, ex cespitatione causam alacriùs currendi sumunt, ita & ipsi ex lapsu occasionem fervoris sui augendi desumant, sicque in stadio perfectionis velociùs pergant. 7. Ostendat illis, etiam profectum in virtutibus ac perfectione non omnino impediri, si post lapsum statim iterum surgant, perinde ferè ac æger ad certum locum tendens, etsi interdum ex infirmitate corruat, si tamen mox iterum surgat, & ambulare pergat, semper plus proficit in itinere, propinquiùsque fit termino præfixo.

Qu. 13. *Quomodo agere debeat Confessarius cum iis, qui in oratione perpetuis anguntur scrupulis, & ne legitimè verba pronuntiarverint, aut non debitam certè attentionē adhibuerint, timent?* R. 1. Severè illis prohibeat, ne quidquam repetant, sive bene, sive malè recitasse sibi videantur, sed morem potius Mulierum fila girgillo (mit dem Haspel) deducentium

aut convolventiū sequantur, quæ, si fortè filū abrumpatur, nō propterea priora etiam fila deducunt, aut convolvunt, sed initium abrupti fili quærunt, & ab eo laborem denuo auspicantur. 2. Interdum etiam adhibere potest remedium à S. Ignatio adhibitum, qui Patri cuiusdam horas suas ob scrupulos morosè nimis recitanti clepsydram obtulit, & ut eà elapsà orationem abrumperet, præcepit, quo consilio effecit, ut Pater ille, ne quidquam ex horis omitteret, celerius eas decurreret. 3. Revoce illis in memoriam, quòd, etsi communior & verior sit sententia Theologorum etiam internam attentionem requirentium ad Horarum Canonicarum recitationem, probabilis tamen etiam, quàmque tutò secundum Laymannum & Lessium sequi possit, sit sententia Navarri & aliorum, nullam attentionem internam requirentium, sed externam tantum, quæ omnem actionem impossibilem cum attentione interna excludat, licet animo voluntariè quis distrahatur; quantò minùs ergo involuntariæ distractiones, quales plerumque ejusmodi scrupulosi patiuntur, obstabunt obligationi ad recitandas Horas Canonicas implendæ. 4. Suadeat, ut, si fieri possit, cum Socio eas recitent, sic enim partim exemplo, partim pudore retrahentur à repetitione verborum semel prolatorum. 5. Ostendat illis, quàm parùm finem per scrupulos suos intentum obtineant ejusmodi repetitione: quid enim aliud quærunt, nisi ut debitam DEO reverentiam ac convenientem laudem exhibeant, sicque magis eidem placeant? atqui per crebras adeò repetitiones contrarium potius effici vel ipsum rationis lumen dicat: quis enim inter Homines Oratorem de laudibus Regis in ejus præsentia dicturum, si eadem semper verba repeteret, non offensam potius Regis, quàm gratiam promeriturum credat?

Qu. 14. *Qua adhortatio ejusmodi Personis scrupulosis facienda sit in fine confessionis?* Resp. potissimum ad fiduciam in divina bonitate concipiendam, & obedientiam Confessariis, aliisque Patribus Spiritualibus exhibendam animandos esse. Quòd si tamen & hæc, & alia similia media nihil proficere Confessarius advertat, acrius interdum increpare eos oportet, atque apertè dicere, ejusmodi pertinaciam non nisi ex occulta superbia proficisci, hancque graviolem esse omnibus culpis per

pei scrupulos in memoriam redactis, nec posse illos curari, nisi se alteri submittant,

§. II.

Quid in Generalibus Confessionibus sit observandum?

Qu. 1. *Quid, & quotuplex sit Confessio Generalis?* Resp. 1. Per Confessionem generalem hoc loco nihil aliud intelligi, quam repetitam sui ipsius accusationem de peccatis jam semel in Sacramento pœnitentiæ explicatis factam. Resp. 2. Hanc confessionem rectè ab aliquibus in obligatoriam seu necessariam & spontaneam, seu non necessariam dividi. Obligatoria est, quæ ob defectum essentialem in præcedentibus confessionibus commissum facienda. Spontanea est, quæ ad majorem animæ profectum ac solatium sponte peragitur, & iterum subdividi potest in eam, quæ ab uno vel pluribus annis fieri solet; & eam, in qua peccata per totam præcedentem vitam commissa explicantur.

Qu. 2. *Quando Confessio generalis obligatoria facienda sit?* Resp. in sequentibus casibus. 1. Quando Confessiones particulares sua integritate caruerunt, omisso in iis aliquo peccato mortali, sive ex verecundia, sive ex ignorantia affectata, sive ex defectu mortaliter culpabili conscientia non satis examinata. 2. Quando illis dolor sincerus & serius aut propositum emendationis, & occasiones vitandi, aut, si necesse sit, illata damna reparandi defuit. 3. Quando Confessiones particulares factæ fuerunt Sacerdoti, in quo neque Jurisdictio, neque sufficiens facultas aut intentio absolventi fuit. Extra hos casus neque Christus, neque Ecclesia quemquam obstrinxit, ut idem peccatum iteratò subjiceretur, cum peccatum semel in confessione explicatum, & per legitimam absolutionem dimissum, penitus abolitum sit, nec salutem impediat, atque ad eam confessionem ulteriore non indigeat.

Qu. 3. *An non etiam repetitionem peccatorum imperare debeat Confessarius, si non meminerit ampliùs distinctè peccatorum aut numeri in confessione explicati?* Resp. non esse necessariam distinctam memoriam (quis enim in confessione per multas horas aut dies facta hanc sibi polliceri possit?) sed sufficere confusam notitiam statûs pœnitentis, quæ in eo consistit, ut